

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คนพิการเพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองในประเด็น รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร ปัญหาและแนวทางการแก้ไข รวมถึงหาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารของคนพิการ โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1-4 คือ คนพิการต้นแบบจำนวน 25 คนโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

หลักเกณฑ์การพิจารณาคนพิการการได้รับความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. ด้านการช่วยเหลือตนเองตามสภาพความพิการ มีความสามารถในการปรับสภาพตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
2. ด้านการพัฒนาตนเองจากการหาความรู้จากการศึกษาเพื่อนำความรู้มาประกอบอาชีพตามความถนัดหรือตามความสามารถที่ตนมีอยู่
3. ด้านการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่ไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัวตนเอง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. ด้านคุณภาพชีวิต การมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ครอบครัวรักใคร่อบอุ่น
5. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เครือข่ายคนพิการ กิจกรรมชุมชน เป็นผู้มีความรู้ช่วยเหลือคนพิการ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลหน่วยวิเคราะห์คนพิการต้นแบบ

ที่	ชื่อ – สกุล	อาชีพ
1	นางสาวณิชากรีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์	นักพูดสร้างแรงบันดาลใจ นักเขียน
2	นายภูมิกร์ นารี	ช่างซ่อมเครื่องยนต์
3	นายสมศักดิ์ เหมบุญ	นักดนตรีและค้าขายของชำ
4	นายวิพล เสาร์ดี	ทำสวนผักและผลไม้
5	นางประไพ สีมะพันธ์	ทำนาและขายของชำ
6	นายการัญญภากร อินทรม	ช่างคอมพิวเตอร์ นักกีฬาบอลเลย์บอล
7	นายโกศล วัฒนพันธ์	รับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้ว
8	นางเสรี ชื่นบุญ	ค้าขาย
9	นายวิศิษฐ์ บุญศิริ	รับซื้อยาง วิทยาการรับจ้าง
10	นายสุรเชษฐ รัตนถาวร	ช่างยนต์
11	นายสุริยัน เจ๊ะลา	ขายผลไม้
12	นางโสม ดุลาชา	ขายของชำ
13	นางรุจิรา รัตนหม	แม่บ้านดูแลคนชรา
14	นางทวิ อัมพรวัฒนพงศ์	พนักงานบัญชี
15	นายณพรัตน์ มลิณทานุช	อแกลไนซ์
16	นางสาวเพ็ญพร สันพิทักษ์กุล	รับทำเบเกอรี่และขนมไทย
17	นายอิทธิกร จันทอง	ค้าขาย
18	นายดอระหะ สะดุด	ทำสวนยาง
19	นายอภิบุรณ์ บุญศักดิ์	เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมคนพิการ
20	นายวรรณรัฐ กอวิวัฒนาการ	พนักงานบัญชี
21	นายธนาท บุญชื่น	นักกีฬาแห่งชาติยิงธนู พนักงานเติมน้ำมัน
22	นางสาวรสสุคนธ์ ทาจำปา	เลขานุการสมาคมคนพิการนนทบุรี

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อ – สกุล	อาชีพ
23	นายประเสริฐ คำหอมกุล	นักดนตรี
24	พระครูวิจารณ์กิจจานุกูล	พระสงฆ์
25	นายบัณฑิต ราวิน	เจ้าหน้าที่ไอซีที

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 คือ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฟื้นฟูคนพิการ ได้แก่ นักวิชาการที่มีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการฟื้นฟูคนพิการ นักวิชาการด้านการสื่อสาร มีประสบการณ์ด้านการสอน วิจัย บริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูคนพิการ

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง/ผลงาน
1	นายภพดี เทภาสิต	ประธานชมรมคนพิการนนทบุรี
2	นายประเสริฐ ทองศิริ	ประธานชมรมคนพิการอำเภอนาหม่อม
3	นางสาวอรอนงค์ ยอดทอง	ประธานเครือข่ายเหยื่อเมาแล้วขับ
4	นางสาวอภิญญา ปัญญาพร	พยาบาลชำนาญการ
5	นางสาวอุพาพร บุญเชิญ	เจ้าพนักงานชุมชนชำนาญงาน
6	นางสาวอมร มีไทย	เจ้าหน้าที่ประสานงานศูนย์บริการคนพิการ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ได้แก่ 1) การสื่อสารโดยการคิด 2) การสื่อสารโดยการฟัง 3) การสื่อสารโดยการพูด 4) การสื่อสารโดยการอ่าน 5) การสื่อสารโดยการเขียน และ 6) การสื่อสารโดยการสัมผัส

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ได้แก่ 1) การคิดเชิงบวก 2) การข้ามผ่านอุปสรรค และ 3) การสร้างความสำเร็จ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ และ 2) ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ได้แก่ 1) การรับข้อมูลข่าวสารเพื่อรู้ทันสถานการณ์ 2) การรับความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง 3) การกำหนดทิศทางในการพัฒนาตนเอง 4) การได้รับการกระทำเชิงลบจากคนรอบข้างและสังคม

2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการฟื้นฟูคนพิการ นักวิชาการด้านการสื่อสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเอง ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับคนพิการ นักวิชาการเกี่ยวกับการฟื้นฟูคนพิการ และนักวิชาการด้านการสื่อสาร โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน คือ

3.1 การเตรียมการสัมภาษณ์ โดยมีการดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ คนพิการ นักวิชาการเกี่ยวกับการฟื้นฟูคนพิการ และนักวิชาการด้านการสื่อสาร เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

3.1.2 ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละท่าน

3.1.3 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือราชการออกโดย สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำส่งถึงผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคน พร้อมแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้เตรียมพร้อมด้านข้อมูลที่จะใช้ในการสัมภาษณ์

3.1.4 ผู้วิจัยได้จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับบันทึกการสัมภาษณ์ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง สมุดจด และกล้องบันทึกภาพ

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นการสัมภาษณ์จนถึงสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยแนะนำตนเองกับผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงที่มาของการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลที่จะได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2 ผู้วิจัยได้แจ้งและขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการจดบันทึก การบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง และการบันทึกภาพในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

3.2.3 ผู้วิจัยใช้แนวคำถามตามที่ส่งให้กับผู้ให้สัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เมื่อถามคำถามไปแล้วผู้วิจัยจะเริ่มฟังอย่างตั้งใจ ให้อิสระกับผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนในการบอกเล่าข้อมูลตามแนวคำถามที่ถามไปเรื่อยๆ เมื่อพบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจะจดบันทึกไว้เพื่อนำกลับมาถามเพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มขึ้น หรือหากมีจังหวะที่จะสอดแทรกคำถามจากประเด็นที่กำลังสนใจ และต้องการให้ผู้ให้ข้อมูลหลักขยายความ ผู้วิจัยจะป้อนคำถามในจังหวะที่เหมาะสมทันที

3.2.4 ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และสื่อสารให้ผู้ให้สัมภาษณ์มั่นใจในข้อมูล ที่ให้สัมภาษณ์ว่าเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย คำตอบไม่มีการวัดความถูกต้องเพราะเป็นการให้ข้อมูลจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลจากต่างสถานการณ์และความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอข้อมูลสำหรับการติดต่อกลับ หากผู้วิจัยพบประเด็นที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา คือ การสื่อสารโดยการใช้ความคิด การสื่อสารโดยการฟัง การสื่อสารโดยการพูด การสื่อสารโดยการอ่าน การสื่อสารโดยการเขียนและการสื่อสารโดยการสัมผัส

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา คือ การคิดเชิงบวก การข้ามผ่านอุปสรรค และการสร้างความสำเร็จ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา คือ ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการสื่อสาร

เพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ และ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา คือ การรับข้อมูลข่าวสารเพื่อรู้ทันสถานการณ์ การรับความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง การกำหนดทิศทางในการพัฒนาตนเอง และการได้รับการกระทำเชิงลบจากคนรอบข้างและสังคม

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา คือ การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเนื้อหาการสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

5. การตรวจสอบข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

5.1 การตรวจสอบโดยวิธีการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน คือ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกต

5.2 การตรวจสอบโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คนพิการต้นแบบในพื้นที่ที่ต่างกัน มีลักษณะทางประชากรศาสตร์และภูมิหลังที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้คำอธิบายรูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ปัญหาและแนวทางการสื่อสารในหลากหลายสภาพการณ์และมิติที่ต่างกัน

5.3 การตรวจสอบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย นักฟื้นฟูที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและนักวิชาการด้านการสื่อสาร ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ และความครอบคลุมของคำถามให้เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎี เพื่อให้เกิดความแม่นยำถูกต้องในการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์

6. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดนำเสนอข้อมูลที่เป็นผลการวิจัย แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

ส่วนที่ 2 เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

ส่วนที่ 4 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเอง
ของคนพิการ

ส่วนที่ 5 แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

